

Discurs del president de la Generalitat en el Debat de Política General

Parlament de Catalunya, 25 de setembre de 2012

Aquest segon debat de política general de l'actual legislatura, a punt d'arribar a l'equador de la mateixa, té lloc en un moment en el que el nostre país viu un període molt especial i molt intens de la seva història. Un milió i mig de persones manifestant-se pels carrers de Barcelona no són un fet anecdòtic o habitual. Aquest cop no es protestava contra una guerra o contra un atac terrorista, sinó que s'omplien carrers i places de Barcelona per fer un gran acte de fe en Catalunya. Recordo amb especial emoció que aquestes paraules són les darreres que va pronunciar públicament JM Ainaud de Lasarte en rebre la medalla d'Or de la Generalitat el passat mes de juliol. Ja molt malalt i amb la salut molt debilitada, va tenir prou esma per posar-se dempeus en el marc del Saló de Sant Jordi del Palau de la Generalitat i amb veu ben ferma va pronunciar aquestes paraules: "Fe en Catalunya. Tingueu fe en Catalunya". Un mes després del seu traspàs, amb motiu de la nostra Diada Nacional, una part molt significativa del poble català recollia el testimoni de moltes generacions de catalans que havien tingut fe en el seu país. Es reclamava respecte per una de les nacions més antigues d'Europa, sobirania, plenitud nacional i un Estat propi, dins del marc de la Unió Europea. Es feia en un ambient de gran civisme, oferint al món la millor cara de Catalunya i alhora un missatge molt potent de compromís amb el país i amb el seu futur.

A nosaltres ens correspon, com a legítims representats del poble de Catalunya, interpretar els moviments de fons que es produeixen en la societat catalana. Ho hem de fer segons el prisma de cadascú de nosaltres, i per tant sota un prisma divers, com diversa és la societat que representem.

Si se'm permet, també a mi, com a President del país, em pertoca fer aquesta interpretació del que està passant i actuar en conseqüència. Precisament això és el que he procurat fer aquests

darrers dies. Ara, però, cal traduir en accions concretes el moment que estem vivint, en molts sentits extraordinari. Cal decidir.

Conscient d'aquesta realitat, després de constatar en la recent trobada amb el president del Govern espanyol que no hi ha voluntat d'avançar en la proposta de Pacte Fiscal que aquest mateix Parlament va votar per una folgada majoria el passat mes de juliol, i després d'uns dies de reflexió personal, m'he reunit aquest matí amb la Presidenta del Parlament i amb el Govern i els he anunciat la meva decisió de dissoldre el Parlament de Catalunya els propers dies i convocar eleccions el proper diumenge 25 de novembre. En moments excepcionals, decisions excepcionals.

Podria haver pres aquesta decisió abans d'aquest debat, o just després de finalitzar-lo. He preferit però, comunicar-la en el marc solemne del Parlament, que és qui em va elegir 129è president de la Generalitat de Catalunya ara farà dos anys.

M'agradaria, sintèticament, explicar els principals motius d'aquesta decisió.

1. La veu del carrer, al ser massiva i potent, s'ha de traslladar a les urnes. Si el nostre país ha d'endegar un procés de gran envergadura i complexitat, cal l'aval inequívoc del poble de Catalunya. En democràcia, l'aval decisiu i definitiu es produeix a les urnes, única manera d'escatir el pes real de les majories i de les minories.
2. Qualsevol altre tipus de consulta a la ciutadania sobre qüestions de tanta transcendència com el futur nacional del nostre país representaria, en aquest moment, un cert frau per part de la nostra formació política i també per part meva, en la mesura que en el programa amb el que vàrem guanyar les eleccions l'any 2010 hi figurava el projecte de Pacte Fiscal en la línia del concert econòmic, però no explícitament un objectiu que anés més enllà. Una nova etapa aconsella i requereix també una nova legitimitat, tant a nivell intern de Catalunya com de cara a Espanya i a la comunitat internacional.

3. El projecte de Pacte Fiscal no s'ha entès pel Govern central i per les institucions estatals com una bona oportunitat per refer la relació entre Catalunya i la resta de l'Estat i capgirar la fatiga creixent. El Pacte Fiscal no s'ha vist fora de Catalunya com una solució, sinó com un problema. Crec que el temps demostrarà que tant el Partit Socialista com el Partit Popular hauran actuat amb una gran miopia política. A Espanya, a banda de Catalunya, ningú no reclama sobirania fiscal: els uns perquè ja la tenen, i els altres perquè no la volen. Malgrat això, a nosaltres se'ns nega. I no penseu que vàrem plantejar el Pacte Fiscal en termes impossibles d'assumir tal com estan de precàries les finances públiques de l'Estat. Vaig demanar, d'acord amb un debat previ en el si del grup de treball del Pacte Fiscal un canvi d'estatus de Catalunya en matèria de finançament. Canvi d'estatus que passava per sortir del regim comú de la LOFCA –el famós “cafè para todos”–, concedir al Parlament de Catalunya la màxima capacitat de modificar els impostos, transferir a la Generalitat l'Agència Tributària estatal a Catalunya –l'anomenada clau de la caixa– i a partir d'aquí pactar un sistema de finançament bilateral per Catalunya, reduint el dèficit fiscal que patim, però a mesura que s'anés recuperant l'activitat econòmica. Per tant, l'argument de “no hay dinero” que vostès hauran sentit moltes vegades aquests dies, no serveix, perquè d'entrada no demanàvem diners, conscients com som de la realitat que vivim. El que no hi ha és voluntat política. I de negativa en negativa, de menysteniment en menysteniment, i de provocació en provocació, així també el poble de Catalunya es va fatigant d'una dependència que cada cop ens perjudica més com a país i com a societat.

4. La darrera raó que explica l'avançament electoral és més de tipus personal. En diverses ocasions m'han sentit dir que si es produïen condicions prou excepcionals que aconsellessin fer un gir en la governació del país, no dubtaria a convocar les eleccions. Crec que la combinació de la impressionant manifestació de l'11 de setembre i la negativa a negociar el

Pacte Fiscal m'obliguen a ser coherent amb les meves idees i amb els meus compromisos. No són temps de comoditats institucionals, ni de qui dia passa any empeny; són temps en els que cal jugar-se-la, per sobre de la comoditat personal o l'interès de partit. I és al poble de Catalunya, autèntic amo del seu destí, a qui correspon decidir qui vol que el representi en aquests temps històrics, amb quina força i amb quina legitimitat.

Entenc que la decisió que els acabo de comunicar altera o condiona el que seria un debat de política general ordinari. Tenint present que un debat així serveix per passar comptes de l'acció de govern duta a terme, per analitzar la situació del país, per projectar les línies d'actuació futura i per votar resolucions sobre temes molt diversos, entenc que alguns d'aquests propòsits perdran una part del seu sentit ja que les formacions polítiques haurem de configurar en les properes setmanes els nostres programes electorals. En qualsevol cas, en la meua intervenció em centraré en l'acció de Govern i en l'evolució del nostre país en el context estatal, europeu i mundial en el que ens movem, per acabar amb una reflexió final d'ordre més general i més personal.

SITUACIÓ DE PAÍS I ACCIÓ DE GOVERN

Ara fa just un any, a l'encetar l'anterior debat d'orientació política general, els deia que ens trobàvem en un moment de gran complexitat fruit de les dificultats de la situació econòmica i dels greus problemes que aquesta crisi havia comportat sobre les famílies, les empreses i les administracions.

Ha passat un any i les dificultats i les incerteses no tan sols no s'han amortit sinó que algunes s'han accentuat. La superació de bona part d'aquestes dificultats que pesen sobre nosaltres depèn de variables que no controlem com a país. Tanmateix, hem d'actuar tan a fons com puguem en allò que sí depèn de nosaltres, i tractar d'influir al

màxim possible sobre allò que ens afecta però que s'escapa de les nostres competències o capacitats.

Malgrat aquesta situació d'enorme complexitat, hi ha variables que ens permeten mirar el futur amb optimisme i adonar-nos que l'economia catalana cada cop està més orientada als mercats exteriors. Aquesta és una dada decisiva ja que el nostre futur és la nostra capacitat de ser presents al món.

El comerç mundial de béns i serveis, malgrat patir una desacceleració respecte dels anys anteriors, aquest 2012 seguirà creixent. Un 3,8% segons estimacions de l'FMI.

La projecció de l'economia catalana a l'exterior està guanyant quota de mercat. Les exportacions catalanes, en els darrers dos anys, han crescut a un ritme superior al 10% de promig. Avui en dia Catalunya representa un 0,5% del comerç mundial, mentre que la nostra creació de riquesa anual suposa el 0,4% mundial. I la nostra població el 0,1%. Creem quatre vegades més riquesa i exportem cinc vegades més del que ens correspon per la nostra població.

Si Catalunya fos un estat, es trobaria entre els 50 països més exportadors del món, tenint en compte però, que moltes de les nostres infraestructures estan infradotades pels estàndards d'un país com el nostre amb clara vocació exportadora. Dit d'una altra manera, amb més i millors infraestructures, i més ben gestionades, encara exportaríem més.

No només creixen les nostres exportacions, sinó que anem guanyant nous mercats. Així, si el 2003 el 75% de les exportacions catalanes s'adreçaven a la UE, ara aquest percentatge s'ha reduït fins al 63%. Per contra, les exportacions a Àfrica, Amèrica i altres països europeus, augmenten i cadascuna d'aquestes àrees ja representa a l'entorn d'un 10% de les exportacions catalanes.

En aquesta línia que els comento, un fet històric: per primera vegada l'any 2011 i en el que portem del 2012 les exportacions catalanes han superat les vendes catalanes a la resta de l'Estat. El 2011 les vendes a Espanya van representar el 47% de la facturació de les empreses catalanes i l'exportació a la resta del món el 53%.

Aquesta tendència s'incrementa en el que portem de 2012, 46% i 54% respectivament.

Aquestes són dades molt positives. Som la primera economia exportadora de l'Estat de molt llarg. De fet un 28% de totes les exportacions espanyoles tenen el seu origen a Catalunya i som capaços, en un entorn on tots els països malden per exportar, de créixer més que la mitjana mundial i per tant de guanyar quota de mercat. Aquest fet és un signe clar de competitivitat de l'economia catalana, i concretament de la seva indústria.

Un segon element a destacar que posa de manifest la voluntat de presència de l'economia catalana al món és l'evolució del turisme.

Igual que passa amb el comerç, les xifres de turisme mundial també creixen. Segons dades de l'Organització Mundial de Turisme s'espera que el 2012 els moviments internacionals de turistes creixin a l'entorn del 5%. A Catalunya els resultats encara són més positius. Segons l'enquesta de moviments turístics en fronteres (FRONTUR) durant els primers 8 mesos de l'any, 10,4 milions de turistes estrangers han visitat Catalunya, el que suposa el 25,5% de tots els que han visitat l'Estat espanyol i un 12% més que en el mateix període de l'any anterior.

De fet, si ens basem en les xifres del 2011, Catalunya va rebre prop de 15 milions de turistes estrangers, fet que ens situa a la 18a posició en el rànquing mundial, just per darrera del Canadà. Si parlem només a nivell europeu, Catalunya seria la desena potència turística, superant estats sencers com Holanda, Dinamarca i Suïssa.

Enguany, i per primera vegada a la història, l'aeroport del Prat ha superat Barajas com a origen i destí de passatgers, sense comptar els vols de connexió, amb 24,1 milions de passatgers entre gener i agost. Per tant, un cop més, les xifres demostren que el nostre destí és el món, i que de manera recíproca, el món tria Catalunya com un destí rellevant.

Una tercera variable clau per demostrar el grau d'internacionalització de l'economia catalana, la inversió estrangera en l'activitat productiva, tampoc no s'atura a casa nostra. Aquesta

dada contrasta amb la d'inversió financera, sobretot creditícia, que es contrau.

Aquesta realitat inversora es veu confirmada per diferents estudis que van publicant-se. El darrer ha sigut l'European Attractiveness Survey d'Ernst & Young que situa Barcelona, i per extensió Catalunya, com la tercera regió europea més atractiva per a la inversió estrangera, després de Londres i París, i per davant de Madrid. Prova d'això és el fet que Catalunya s'ha convertit en una potència mundial del comerç electrònic, per posar un exemple d'actualitat.

Molt recentment s'ha produït l'anunci d'una macroinversió, Barcelona World a la Costa Daurada, de prop de 5.000 milions d'euros, la creació de 12.000 places hoteleres i la construcció de grans centres de convencions. Una inversió al Camp de Tarragona que ha de permetre consolidar Catalunya com a referent turístic mundial.

L'atractiu internacional es mesura també per l'activitat firal i per la captació de grans esdeveniments internacionals.

De fet la capital de Catalunya és la primera ciutat en el rànquing de l'International Congress and Convention Association. Barcelona ha recuperat el lideratge firal, que havíem perdut en favor de Madrid. Hem aconseguit la capitalitat del Congrés Mundial del Mòbil competint amb París, Munich i Milà, i el simposi internacional del vehicle elèctric passant per davant de París i Ginebra. Un altre exemple de grans esdeveniments internacionals serà la celebració dels XGames, organitzats per la cadena ESPN i que seran retransmesos a 350 milions de llars de tot el món.

La internacionalització de la cultura i la indústria cultural catalanes és una altra de les nostres prioritats. El món ha canviat. Hem de passar de ser la fàbrica d'Espanya a ser una factoria de continguts tant a Espanya com a Europa o el món, si és possible. En aquest sentit estem impulsant el Pla Integral per a la Internacionalització de les empreses culturals catalanes que significa potenciar accions de foment de noves actuacions en nous mercats (cinema, música, audiovisuals i videojocs) afavorir la presència internacional d'autors

catalans, la presència a fires i esdeveniments internacionals i el foment de traducció d'autors catalans.

El futur del nostre país exigeix progrés econòmic i un sector cultural potent que n'és un factor de creixement clarament econòmic. Tenim un enorme talent cultural i tenim el dret i la necessitat de fer-lo circular pel món sense impediments ni reticències.

Com a resum, podem dir que bona part del que està relacionat amb l'exterior s'orienta en la bona direcció. En molts sentits, som atractius. El nostre món és el món. Això és més cert que mai, més necessari que mai i més urgent que mai. Per això no s'entén la discussió absurda sobre l'acció exterior de la Generalitat. Cal reforçar-la, com ho fan tots els països seriosos del món, per ajudar a internacionalitzar encara més la nostra economia. Si comparéssim l'economia catalana amb una embarcació de dos motors, veuríem que ara per ara n'hi ha un que funciona a velocitat de creuer –la demanda exterior– i un altre que no ofereix prou rendiment –la demanda interior, de consum i d'inversió–. A algú se li acudiria deixar de canviar l'oli i de posar benzina en el motor que funciona bé?

Malgrat aquests elements positius d'internacionalització de l'economia catalana, tal i com els deia al principi, tenim un context preocupant de l'evolució de l'economia europea i de la zona euro, les quals gairebé es troben de nou en recessió, fet que manté totes les alarmes enceses.

A Europa li costa molt reaccionar, té un cos que pesa molt i es mou amb dificultat. A la Unió Europea, i a la zona euro, s'ha posat l'austeritat i la reducció i control dels dèficits per sobre de qualsevol política de creixement econòmic. Entenem que l'austeritat és un valor a defensar, ara i després. Un valor permanent. El perill és convertir aquest valor en un tòtem. Aleshores el remei podria ser pitjor que la malaltia. Sembla, però, que ara es comença a reaccionar i tant de bo no es facin passes enrere com a conseqüència de les properes comtesses electorals que han d'afrontar alguns països clau d'Europa i de l'euro.

En qualsevol cas es fa palès i evident la necessitat d'una Europa més forta i més unida. En definitiva, uns Estats Units d'Europa. Sabem que aquesta és una realitat molt difícil ja que la història pesa molt i ho dificulta, però construir el futur hauria de pesar tant o més que la història. Construir el segle XXI amb eines del segle XIX es fa molt difícil.

Una altra dada molt preocupant d'aquests darrers mesos és la famosa prima de risc, una expressió que ha entrat en el vocabulari popular. És a dir, la diferència d'interès dels bons espanyols a 10 anys respecte dels alemanys. Fa un any la prima de risc espanyola se situava a l'entorn dels 310 punts. Avui es troba al voltant dels 415 punts, i al juliol se situava vora els 600 punts bàsics. Es diu que aquesta és una condició insostenible en el futur, que paguem com a país uns interessos pel nostre deute que són massa elevats. A tots aquells que fan aquestes afirmacions els vull recordar que Catalunya fa un any ja tenia una prima de risc respecte del bo alemany equivalent al que es considera insostenible per part de les autoritats econòmiques espanyoles, i la resta d'autonomies també. Conclusió: fa més temps que l'Estat que hem de pagar tipus d'interès insostenibles. Això castiga el nostre pressupost i per tant el nostre estat del benestar.

Tanmateix, la dada més preocupant i colpidora és l'increment de l'atur i d'una realitat que se'n deriva, la major pobresa. L'atur ha seguit creixent el 2011 i el que portem de 2012.

D'acord amb les dades més recents, les de l'atur registrat, el mes d'agost hi havia a Catalunya 622.882 aturats, mentre que un any abans eren 584.648 persones, és a dir, en un any, 38.234 persones aturades de més. Si ho comparem amb el principi de la crisi, l'any 2008, hi ha 280.800 persones aturades més. L'atur s'ha més que duplicat en quatre anys. Certament, no són dades positives.

Ens podríem consolar dient que tenim una taxa d'atur inferior a la de l'Estat, o que les darreres dades mensuals de l'atur registrat són més bones que les d'anys anteriors, però la realitat és que tenim un atur molt elevat en termes europeus i de països desenvolupats. Reduir l'atur ha sigut des de l'inici de la legislatura el principal repte que afronta el Govern de Catalunya. Per resoldre aquest problema

calen moltes i molt diverses actuacions, la majoria de les quals no estan a les nostres mans, i algunes, ni tan sols són a les mans de l'Estat. La nostra responsabilitat, però, és actuar en tot allò que estigui a les nostres mans i donar suport a totes aquelles reformes que vagin en la direcció correcta, com estem fent.

Som conscients que la crisi i l'atur han agreujat la situació de moltes persones i de les seves famílies, que han vist com al perdre la seva feina i a l'estar força temps aturats es troben amb dificultat per atendre el lloguer, per pagar les quotes de la hipoteca o les despeses bàsiques de manteniment, fins i tot, en alguns casos, les pròpies de la manutenció.

A Catalunya hi ha 236.000 persones en atur de llarga durada, un 12,5% més que fa un any. Un exemple de com la crisi econòmica té unes conseqüències socials ben evidents.

La taxa de risc de pobresa se situa en un 19,9% de la població catalana, a l'Estat un 20,7% i a la UE-27 un 16,4%. La crisi i la pèrdua d'ocupació han propiciat que dins la tipologia de persones en risc de caure en situacions de pobresa avui hi hagi persones i famílies que fins ara havien viscut en una situació normalitzada, i aparegui un nou perfil de persones afectades que, de manera sobtada, s'han vist immerses en aquesta trista situació. Aquesta és una de les conseqüències de les xifres d'atur, tot i que té un component estructural en la nostra societat, ja que durant el llarg període de bonança que va viure Catalunya no es van reduir de manera significativa els nivells de pobresa al nostre país. A l'any 2006, en plena expansió econòmica, la taxa de risc de pobresa era del 19%.

El cert és que la pitjor cara de la crisi, persistent, és la manca de creació d'ocupació neta. Es segueixen perdent més llocs de treball dels que es creen i precisament en aquest terreny és on més es troben a faltar polítiques de creixement i d'estímul a nivell europeu. De fet, estem en una paradoxa, els països que més manen i influeixen a Europa són els que tenen nivells d'atur més baixos, i per tant, els preocupen altres coses.

El nostre cas és el contrari: tenim poc poder i molt atur.

Després els explicaré a la nostra escala i amb els condicionants de les duríssimes restriccions pressupostàries, tot el que fem per evitar una major destrucció d'ocupació, impulsar una major reactivació econòmica i no baixar la guàrdia en l'atenció especial i prioritària cap als sectors més vulnerables de la nostra població.

Abans, però, cal referir-se a l'evolució de les finances públiques. L'esforç que el Govern està duent a terme per reduir el dèficit i per caminar cap a l'equilibri pressupostari és ingent. És una lluita titànica i molt desagraïda. A ningú li agrada reduir salaris i alterar condicions laborals, limitar programes de tot tipus, deixar d'invertir en infraestructures i equipaments, o deixar d'atendre obligacions concretes per manca de tresoreria suficient. Insisteixo que creiem en el valor de l'austeritat i en no estirar sistemàticament més el braç que la màniga ni endeutar-se fins les orelles. Però la necessària reducció del dèficit s'ha de fer d'una manera equilibrada i gradual, compassada a l'evolució de l'economia i preservant el valor de la cohesió social. I d'una manera lleial dins de l'Estat espanyol, cosa que no està succeint com després demostraré.

Entenem l'austeritat com a valor, no com a dogma. És per aquest motiu que el Govern va presentar en aquest Parlament la Llei d'Estabilitat Pressupostària, on assumim clarament que en matèria de pressupostos públics no es pot gastar molt més del que es té. La varem presentar per pròpia iniciativa, sense cap obligació que vingués per part de l'Estat o de les institucions europees perquè estàvem i estem convençuts que és una bona línia d'actuació i perquè hem heretat com a país una gran llosa en forma de deute públic que no volem que ofegui el benestar de les generacions futures.

Ha pertocat a l'actual Govern assumir accions valentes i decidides per aturar el dèficit i reduir el ritme d'increment del deute i fer allò que no es va fer, o es va fer molt tímidament, en els anys anteriors. Quan es podrien haver aprofitat els moments de bonança econòmica i els primers anys de crisi per ajustar els nivells de despesa, com varen fer la majoria de governs responsables d'Europa, a Catalunya es va seguir gastant molt per sobre de les possibilitats reals. És per això que els ajustos que estem obligats a

fer ara són més intensos del que voldríem, perquè es va perdre un temps molt valuós. Tot i així els ajustos es realitzen procurant no traspasar les línies vermelles de les polítiques socials, de benestar i d'igualtat.

Les dades que els donaré expliquen per elles mateixes la magnitud del què estem fent per retornar les finances públiques al camí de l'equilibri.

Abans, però, m'agradaria situar en el seu just context el debat sobre la reducció de la despesa pública, l'increment de la pressió fiscal i les famoses retallades.

Avanço que és un debat sovint presidit per la demagògia i pel populisme, disfressats d'ideologia. En canvi, la realitat és una altra.

Fem-nos les preguntes següents:

- volem formar part de la Unió Europea i de l'euro?
- estem disposats a acceptar les regles del joc que comporta formar-ne part?
- som conscients que la política europea amb majúscules s'articula a través dels Estats, sobretot dels més grans?
- som conscients que a hores d'ara Catalunya està sotmesa a la dura disciplina que ha de seguir l'Estat espanyol per mantenir-se a l'euro?
- estem disposats a no autoenganyar-nos pensant que des de Catalunya podem canviar la política que han assumit tots els països de la Unió Europea sobre control de dèficits i d'endeutament?
- sabem que Catalunya té a hores d'ara els mercats financers pràcticament tancats, i que per tant gastar molt més del que tenim autoritzat pot significar no poder pagar allò que gastem de més?

Segons com responguem aquestes preguntes, les conseqüències són unes o altres. El que no és possible és quedar-nos amb tot el que ens agrada d'Europa i deixar de banda tot el que no ens agrada, o ens incomoda, o ens apreta.

I prova que les retallades no són qüestió d'ideologies, ho és que governs europeus de tots colors, i comunitats espanyoles de tots colors, no tenen més remei que ajustar la despesa, baixar els dèficits i controlar els endeutaments.

A Europa les retallades no són ni de dretes, ni d'esquerres, ni de centre. Les fan tots els països per complir les normes que entre tots han acordat.

El darrer exemple, el més potent i emblemàtic, el tenen a França amb el nou govern socialista de François Hollande. Es va presentar a les eleccions dient que canviaria la política d'austeritat europea defensada per Alemanya, equilibrant-la amb polítiques de creixement econòmic.

Pocs mesos després de ser elegit president, ha fet la major retallada de la història de l'actual República francesa. I França, dins d'Europa, no és qualsevol cosa.

A Catalunya, el marge de maniobra és encara més estret. El nostre punt de partida és pitjor pels dèficits i deutes acumulats, no recaptem els impostos ni podem dur a terme una autèntica política tributària, i a més estem sotmesos a les lleis bàsiques de l'Estat sobre polítiques sanitàries, educatives i socials, nucli dur dels pressupostos de la Generalitat.

Què els vull dir amb tot això? Doncs molt senzill: que prometre a la població que s'acabaran les retallades és enganyar. I de l'engany sempre se'n deriven pitjors conseqüències que de la veritat.

El punt de partida per a l'elaboració dels pressupostos de la Generalitat dels darrers dos anys són unes finances públiques marcades per importants desequilibris. L'any 2010 el dèficit va assolir màxims històrics, més de 8.352 milions d'euros que representen més del 4,28% del PIB. Aquesta situació, clarament insostenible, és la que estem redreçant amb les mesures

d'ajustament aplicades a través de les lleis de pressupostos i d'acompanyament dels darrers dos anys i del tercer pla d'ajust, que ens vàrem veure obligats a aplicar el mes de juny.

Cal tenir en compte que l'ajustament que hem hagut d'assumir en aquests dos anys és de tal magnitud, entre 4.000 i 5.000 milions d'euros, i té tants condicionants, que ha resultat aconsellable plantejar-lo en més d'un exercici per tal de no afectar el nucli essencial del nostre estat del benestar. I com ara els hi explicaré, els condicionants que ens hem trobat no són menors.

El primer dels condicionants és l'evolució de les despeses financeres. Els interessos del deute entre 2010 i 2012 han passat de 1.439M€ a 2.444M€, és a dir més de 1.000 milions d'euros d'augment en només dos anys. El segon dels condicionants és que hem hagut de fer front a uns compromisos de despesa, que vàrem trobar, procedents de moltes inversions fetes, i no pagades, i a les que ara hem de fer front. De fet, en els anys 2011 i 2012 la Generalitat ha de pagar un total de 1.500 milions d'euros que corresponen a pagaments diferits per a inversions ja efectuades. El tercer dels condicionants és el fet que la recessió econòmica no permet un creixement dels ingressos tributaris per la via d'una major recaptació.

Cal ser conscients d'aquestes circumstàncies. Per una banda ens veiem obligats a reduir despesa i per l'altra hem d'assumir l'herència del deute, en forma d'un elevat volum dels interessos, i les obligacions en inversions amb finançament diferit. Tot això en un moment en que no ens venen més ingressos, sinó menys. I a més, cal afegir-hi els incompliments del Govern de l'Estat amb Catalunya, als que després em referiré.

De les mesures adoptades per reduir la despesa, destaca la reducció de les retribucions del personal al servei de la Generalitat. És per això que en aquest punt de la meva intervenció vull posar en valor el sacrifici fet en primer lloc pels treballadors públics, perquè se'ls critica molt però en els darrers 3 anys han vist com el seu poder adquisitiu es reduïa, entre un 10% i un 15%. No és una reducció menor. El mateix es pot dir pels alts càrrecs, que han vist com les seves retribucions es reduïen entre un 25% i un 30%

aquests darrers 3 anys. Tampoc es una reducció menor. A la funció pública ara es treballa més i es cobra menys, i per això els ciutadans hem d'estar-los agraiats perquè, per tal de no afectar més els serveis públics, els professionals de l'administració de la Generalitat han hagut de renunciar a una part dels seus ingressos.

Pel que fa a les polítiques de majors ingressos, el Govern de la Generalitat hi ha actuat per tres vies. En primer lloc, mantenint l'elevada fiscalitat vigent a l'IRPF -la més elevada de tot l'Estat- i augmentant l'impost sobre actes jurídics documentats i l'impost sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs. En segon lloc, aplicant sense cap reducció, l'Impost sobre el Patrimoni que va recuperar l'Estat fa dos anys. En tercer lloc, buscant noves fórmules de participació dels usuaris de determinats serveis. D'aquesta manera s'ha creat l'impost sobre l'estada en establiments turístics, el tiquet moderador sobre la recepta mèdica o l'augment de les taxes universitàries, entre d'altres.

Tanmateix, malgrat els esforços duts a terme, a mitjans de l'any 2012 ens hem vist obligats a fer un tercer pla d'ajust. Un ajust no previst inicialment, com a conseqüència de mesures d'estalvi adoptades unilateralment per l'Estat, especialment en els àmbits de la salut i de l'ensenyament, i per la reducció que de manera unilateral fa el govern de l'Estat de determinades transferències com el fons d'acollida i integració dels immigrants, el Pla Únic d'obres i serveis, menys ingressos pel transport públic, reducció de les polítiques actives d'ocupació, de les transferències als centres especials de treball per a persones discapacitades, del cofinançament de les places de llars d'infants o dels recursos destinats al Pla de Lluita contra la Sida.

Com els deia, el repartiment de càrregues i sacrificis entre l'Estat i les Comunitats Autònomes s'està fent enmig d'una deslleialtat gran per part dels governs centrals, de tots els colors.

Els posaré un exemple. L'Estat espanyol, apretat per l'excés de dèficit, demana més temps a la Unió Europea per complir amb l'objectiu de reducció del dèficit. Nosaltres hi estem d'acord. Ara bé, fa el mateix l'Estat respecte de les Autonomies que estaven en pitjor situació, com Catalunya? La resposta és no. El tracte que l'estat

espanyol te a Europa l'estat no el concedeix a les autonomies que estan en una pitjor situació.

Un altre exemple. L'Estat aconsegueix pels anys 2012 i 2013 no haver de retallar tant, per acord amb la Unió Europea. La lògica portaria a que si les Autonomies representen un 36% de la despesa pública de tot l'Estat i els Ajuntaments un 13%, es repartissin les menors retallades entre tots els nivells de l'Administració proporcionalment al pes de cadascú en la despesa pública. Què es fa? S'ho queda tot el govern central. Res per a les Autonomies. Res per als Ajuntaments.

La conseqüència d'aquesta actuació deslleial és que els majors ajustos s'han de fer en salut, educació i serveis socials, gruix de la despesa autonòmica.

Pel que fa a l'endeutament acumulat, del que tant es parla en alguns mitjans espanyols i europeus, acusant i assenyalant a les comunitats autònomes, i molt especialment, a Catalunya, de ser les responsables de l'endeutament de l'economia espanyola, les dades són concloents: l'administració central acumula el 76,5% de tot l'endeutament, mentre que les comunitats autònomes només representen el 18,8% del deute espanyol i les corporacions locals de les que tant se'n parla el 4,7%. On és el problema real?

En el cas concret de Catalunya, la situació s'agreuja per l'acumulació d'incompliments concrets i l'impagament de deutes.

Encara se'ns deuen 970 milions per concepte d'infraestructures, que s'havien d'haver pagat els anys 2011 i 2012. El Govern Zapatero va marxar sense pagar. El Govern Rajoy ha arribat sense pagar i sense reconèixer els deutes. Una cosa semblant passa amb l'anomenat Fons de Competitivitat: ni un euro pel 2011, ni un euro pel 2012.

És lleial aplicar un procés de centrifugació de la despesa de l'Estat cap a les CCAA o no pagar els deutes reconeguts, i de manera paral·lela responsabilitzar-les davant l'opinió pública europea de ser les culpables del dèficit i del deute de l'economia espanyola?

És lleial acusar Catalunya d'estar sempre demanant quan no se'ns paguen els deutes i a més tenim un dèficit fiscal anual d'uns 16.000 milions d'euros?

A totes aquestes consideracions imprescindibles per entendre bé el context en el què ens movem, cal afegir-hi algunes reflexions més abans d'analitzar sintèticament com abordem els grans reptes de reactivació econòmica, creació d'ocupació i manteniment del nucli dur del nostre estat del benestar.

Primera reflexió: en només deu anys Catalunya ha augmentat en un milió de persones la seva població, gairebé totes procedents de l'exterior. La intensitat d'aquest moviment migratori, en un espai tan curt de temps, no té precedents a Europa, i en un moment com l'actual provoca una tensió forta sobre els serveis públics en general. Tenim menys diners, i moltes persones més per atendre.

Segona reflexió: el pes de les polítiques socials en el pressupost de la Generalitat ha augmentat en aquests darrers dos anys. El total de recursos és menor perquè hi ha menys diners. Però la prioritat per les polítiques socials no només no ha disminuït, sinó que s'ha reforçat. I això, com abans he dit, malgrat que l'acumulació de deutes ens obliga a pagar més interessos, i malgrat que ara hem de pagar moltes inversions que es varen començar sense disposar dels recursos suficients.

Tercera reflexió: la societat catalana, igual que la majoria de societats occidentals, està experimentant un procés accelerat d'envelliment de la població. Aquest fenomen té conseqüències en l'àmbit sanitari i farmacèutic, a través de pacients pluripatològics (que pateixen diverses malalties) i que requereixen més medicació, i també conseqüències en l'àmbit social, ja que creix la demanda de serveis d'atenció a les persones dependents. En definitiva, l'envelliment de la població catalana comporta un augment de la demanda de polítiques socials i de salut. Aquesta tendència s'incrementarà.

Quarta reflexió: el fracàs i l'abandonament escolar estan començant a baixar, tot i que les xifres segueixen sent altes en relació a les

mitjanes europees. No hi ha repte més important ni batalla més decisiva a superar en aquests propers anys.

Cinquena reflexió: Catalunya ha de seguir treballant sense baixar la guàrdia en la seva aposta per la producció científica, la innovació i la recerca. En moments de dures restriccions pressupostàries, cada euro invertit en aquest camp ha de tenir el màxim retorn. Fa pocs dies, amb motiu del pregó de la Mercè, el director de l'Institut de Ciències Fotòniques, el Dr. Lluís Torner, explicava que el nostre país podia aspirar en una generació a formar part de l'elit mundial en matèria de recerca. Un repte així canvia la fesomia d'un país.

Sisena i darrera reflexió: Catalunya disposa no només d'un cos de servidors públics compromès i qualificat, sinó també d'una extensa xarxa d'entitats i associacions que al llarg dels anys han anat ampliant i diversificant els serveis d'atenció a les persones fins esdevenir imprescindibles per al manteniment de la cohesió social del nostre país. Entitats que conformen el teixit associatiu en àmbits tan diversos com la salut, l'ensenyament, els serveis socials, la cultura, l'esport i tants d'altres, estan exercint en aquests moments difícils un autèntic colideratge en la nostra societat.

Com a resum de tot plegat, i per posar-ho tot sobre la taula, tenim, a criteri meu, una Catalunya cada vegada més oberta i orientada al món, més competitiva, més poblada però alhora amb més tendència a l'envelliment, amb una mica menys de fracàs escolar i millor formació professional, amb més atur i més pobresa, amb un model productiu que s'adapta als nous temps, amb millores a la universitat i a la recerca, i amb un teixit associatiu altament responsable i cada cop més eficient. I amb una consciència creixent que futur nacional i model de país van íntimament agafats de la mà.

ACCIÓ DE GOVERN

El Govern ha desenvolupat la seva tasca procurant en tot moment actuar amb la màxima transparència, participació i explicació dels resultats de la seva gestió.

Abordem ara com fem front a la reactivació econòmica i a la creació d'ocupació, en funció de les nostres competències, capacitats i recursos actuals. Sintèticament, els eixos d'actuació en aquests gairebé dos anys de mandat són els següents:

Primer: aprimament, austeritat i agilitat a l'Administració. Tots els estaments de la Generalitat s'han aprimat. Tothom es comporta, crec poder-ho dir, amb austeritat. Tot el que era superflu, o prescindible, s'ha eliminat. Queden reformes per fer en aquest terreny, però el camí està més que endegat. Hi ha menys normes. I amb poc més d'un any de legislatura, vàrem impulsar i aprovar les cinc lleis òmnibus, totes adreçades a les tres A: aprimament, austeritat, agilitat. A banda d'aquestes lleis, s'han implementat moltes altres mesures d'agilitat i eficiència de l'Administració. Per exemple, finestreta única de subvencions en matèria de cultura; simplificació de l'Administració agrària, havent passat la presentació electrònica del 60% al 96%; introducció de la gestió telemàtica a fi que els ramaders puguin acabar fent les pròpies guies; implantació de la nova Oficina Judicial a Girona i del sistema d'e-justícia.cat que ha convertit Catalunya en referent estatal pel que fa a l'expedient electrònic judicial; generalització de la recepta electrònica en la salut (80% d'utilització) i gran impuls a l'anomenada Carpeta Personal de Salut, un espai digital de consulta sobre la salut personal, que en sis mesos ha passat de 80.000 usuaris a 811.000, més d'un deu per cent de la població catalana; desenvolupament de la Finestreta Única Empresarial, que a finals de l'any 2.012 haurà aconseguit eliminar 57 tràmits i simplificar-ne 202.

El Govern també col·labora intensament amb la tota la resta d'administracions del nostre país, i especialment amb aquelles que l'ajuden a configurar-lo en tota la seva plenitud, ajuntaments i consells comarcals, perquè creiem en l'equilibri territorial i volem que tothom tingui les mateixes possibilitats visqui on visqui. Una prova d'això és la potenciació del programa "Viure al Poble". No només no l'hem reduït sinó que l'hem incrementat.

En aquest àmbit, a més d'una col·laboració lleial i diàleg constant, doncs hem desplegat tots els òrgans de relació bilateral previstos entre la Generalitat i les administracions locals, hem procurat

ajudar-los, en la mesura del possible, a superar les dificultats financeres per les que passen. En aquest sentit s'ha creat un mecanisme de col·laboració i seguiment de la situació financera de tots els municipis catalans per atendre les necessitats financeres més urgents.

Així vàrem signar, el passat 8 de març, el Pla extraordinari d'assistència financera local entre la Generalitat i les 4 diputacions que permet que pràcticament tots els ajuntaments puguin millorar la seva tresoreria. I també pel que fa al PUOSC, s'ha treballat molt intensament per compassar el ritme de la capacitat d'inversió dels ajuntaments amb les disponibilitats pressupostàries. A més hem hagut de fer això, reduint molts dels endarreriments que vàrem trobar de la gestió del govern anterior i hem intentat afectar el mínim possible la despesa corrent dels ajuntaments prioritzant aquelles partides que s'adrecen a aquest concepte.

Però a més de la col·laboració financera, també estem treballant en un nou model de relacions amb el món local. En primer lloc, dissenyant un nou PUOSC que prioritzi el "mantenir abans que fer", el "fer les coses necessàries, estratègiques i generadores de riquesa abans que coses monumentals i no viables". En segon lloc s'està treballant amb les entitats municipalistes en posar les bases de futura governança local a Catalunya amb l'avantprojecte de llei de Governos locals. I finalment, s'està treballant per garantir que les reformes estatals no afectin el model local que estem configurant.

A banda d'aquets primer punt, el segon punt per reactivar l'economia i genera ocupació és la mobilització a fons de l'Institut Català de Finances per compensar en part la manca de finançament al teixit empresarial. En menys de dos anys, s'han canalitzat prop de 1.200 milions d'euros en crèdits i avals, més de la meitat del que es va preveure per a tot el mandat. El més important, però, és que el 98% dels destinataris i el 83% dels imports són per a autònoms, microempreses i pimes, amb una clara reorientació de l'ICF cap a la part més dèbil i castigada del teixit productiu.

Tercer: foment de l'esperit emprenedor. És una de les claus de la recuperació. Enguany els alumnes de 3r d'ESO cursaran una matèria de foment de l'esperit emprenedor. Cal començar des de la

base per arribar a aconseguir el gust i la mentalitat de crear projectes empresarials personals. També cal, però, actuar sobre la base productiva existent: això ho duem a terme a través del Programa Catalunya Emprèn, que pretén ajudar a generar un mínim de 60.000 noves empreses en els propers quatre anys.

En aquest àmbit hi ha senyals positius i poc coneguts. Al nostre país tenim gent creativa i amb empenta: l'any 2.011, després de quatre anys de caiguda, la Taxa d'Activitat Emprenedora va ser del 6,82%, situant-se per damunt de la mitjana espanyola i molt a prop de la mitjana europea. Això significa que l'any passat, més de 334.000 persones a Catalunya o bé estaven intentant començar un nou negoci o feia un màxim de tres anys i mig que havien creat una empresa nova. Però hi ha una dada encara més significativa que fa augmentar la confiança en el nostre país: el 78,5% de les empreses que es van crear va ser per oportunitat, i no per necessitat, el que representa una de les millors xifres d'Europa en aquest aspecte. Per tant, ens hem de felicitar que l'activitat empenedora, una de les nostres senyes d'identitat, està repuntant, i a més, ho fa no de manera forçada per l'entorn, sinó perquè es detecten oportunitats d'activitat econòmica.

Quart: suport a la política industrial. En un moment en què moltes empreses estan patint les condicions de mercat, les restriccions de crèdit i les dificultats de cobrament, el Govern va elaborar des del començament de la legislatura un mapa de riscos empresarials, que detecta riscos de tancament o deslocalització, i permet actuar preventivament. En poc més d'un any s'ha pogut actuar en unes 75 empreses prou emblemàtiques i preservar uns 18.000 llocs de treball que altrament s'haurien perdut per a la indústria catalana.

A banda d'aquesta acció preventiva, s'ha intensificat la política de creació de clústers, i s'ha culminat una macroacció per utilitzar la Generalitat com a element tractor per arrossegar activitat industrial d'alt valor afegit. Aquesta macroacció s'ha centrat en l'àmbit de les TIC. El Govern ha realitzat un concurs a gran escala, concentrant tota la inversió en telecomunicacions de la Generalitat i les seves empreses públiques, a través d'una fórmula pionera a Europa –els diàlegs competitiu– i amb el resultat següent: estalvi de despesa

d'un 28%, millora tecnològica i compromís de nous projectes industrials, d'innovació i de recerca en l'àmbit TIC. Estalviem diners, modernitzem serveis, i aconseguim inversions estratègiques. Una política industrial en majúscules, a partir del poder de compra de l'Administració, que ens consta que a més a més ha estat seguida per altres governs autonòmics i europeus, i que ens permetrà també escampar la banda ampla per tot el territori català.

Cinquè: nova orientació de la formació professional i canvis en el model universitari. Són dues palanques essencials per a la reactivació i la creació d'ocupació de major qualitat.

Així, l'oferta de formació professional inicial en les diverses modalitats ha continuat creixent, 12.186 noves places en relació al curs passat no és un increment menor.

Aquest curs hem iniciat un nou procés que ha de contribuir de manera significativa a reduir l'atur juvenil: la implantació de la formació professional dual, com la que fan a Alemanya. En aquest model de formació, el centre docent i l'empresa comparteixen la responsabilitat formativa en la qualificació dels alumnes. Així, una part dels aprenentatges es porta a terme en l'activitat ordinària de l'empresa i, a canvi, els alumnes reben o bé una beca-salari o una retribució vinculada a un contracte d'aprenentatge.

Aquest curs, la formació dual s'aplica a 26 cicles formatius, en 17 centres docents, 14 d'ells públics, i afecta a 534 alumnes i a més de 100 empreses, de tot tipus. Creiem que és el bon camí.

També en la línia de la millora de la qualificació, hem impulsat els programes formatius de Segona Oportunitat, és a dir, oferir formació i la possibilitat d'obtenir titulació a joves de més de 17 anys que no tenen el Graduat Escolar, o a joves de 25 o més anys que s'han quedat a l'atur i volen formar-se millor. Fixin-se en les dades: un 15% d'alumnes de formació professional de grau mitjà i un 27% de grau superior tenen més de 25 anys. I en els ensenyaments professionals a distància, aquest percentatge s'eleva al 88%.

A nivell de política universitària s'ha dut a terme un debat amb les universitats per definir els nous criteris de la programació

universitària, per al període 2012-15. En base a aquests, reestructurarem l'oferta universitària de grau i màster amb l'objectiu d'incrementar-ne la qualitat, l'eficiència i la internacionalització.

El Govern ha establert, pel curs 2012-13, una nova política de preus dels serveis universitaris més equitativa i condicionada als nivells de renda familiar, i amb un major equilibri entre l'aportació pública i la privada. Es vol millorar l'eficiència en l'ús dels recursos públics amb una major coresponsabilitat dels estudiants beneficiaris dels serveis acadèmics.

S'ha gestionat el primer fons de beques propi de la Generalitat de Catalunya adreçat als estudiants universitaris d'acord amb els nivells de renda familiar i un bon rendiment acadèmic (Beques Equitat i Beques Excel·lència Acadèmica).

La propera Llei de la Ciència ha de servir per dibuixar un marc de referència ordenat i competitiu per a la recerca al nostre país.

I de cara al proper curs es podrà prosseguir amb el Pla Serra Húnter 2012-15 que permetrà incorporar professorat permanent excel·lent en docència i recerca.

Sisè: prioritització de les infraestructures decisives de cara a la competitivitat exterior. El Govern, igual que el Parlament i la societat catalana, s'han abocat en la defensa del corredor ferroviari mediterrani. En un moment en el que hi ha pocs recursos per invertir, cal ser extremadament curós en els projectes que realment poden significar un impuls al creixement econòmic. En aquest sentit, connectar els ports de Tarragona i Barcelona amb l'ample de via europeu cap el cor del continent europeu representa el projecte de major importància. És curiós, i simptomàtic, que Espanya porti vint anys invertint en l'alta velocitat i tingui una de les xarxes més potents d'alta velocitat del món, i encara no hagi aconseguit que ni una sola línia completa connecti amb el continent europeu. Increïble, però cert.

D'altra banda, un dels àmbits on major esforç està fent el Govern de la Generalitat és en el del transport públic, un dels components de les polítiques de benestar social i de sostenibilitat ambiental, per

contribuir al manteniment de la xarxa de serveis de transport públic en el conjunt del territori de Catalunya. Hem incrementat, malgrat les reduccions pressupostàries generals, les aportacions econòmiques tant a l'ATM de Barcelona com a les de Lleida, Girona i El Camp de Tarragona. En el cas de l'ATM de Barcelona aquest esforç pressupostari ha estat motivat en gran part per la reducció de les aportacions previstes per part de l'Administració de l'Estat.

Amb aquest esforç pressupostari hem incrementat els sistemes de tarifació social, allargant fins els 13 anys la gratuïtat per als menors en els sistemes tarifaris integrats i incorporant noves bonificacions per a les persones que es troben en situació d'atur.

El propòsit de futur és garantir la continuïtat del sistema i propiciar un canvi en el conjunt dels sistemes tarifaris ja iniciat en aquest darrer exercici, de forma que s'afavoreixi aquells usuaris que fan un ús més freqüent del transport públic. A més, el Pla d'Energia i Canvi Climàtic confia al transport públic un paper clau per assolir els objectius de l'estalvi energètic i de la reducció d'emissions contaminants.

Setè: el nou Pla de Desenvolupament de les Polítiques Actives d'Ocupació de Catalunya, després d'una dràstica reducció de l'aportació dels fons de l'Estat, que ens obliga a replantejar les actuacions tradicionals en aquesta matèria.

El Govern, vista la nova situació, prioritza programes de formació específica i subvenciona contractes laborals adreçats als joves i als desocupats de llarga durada, que són els col·lectius més castigats per la persistència de la recessió econòmica.

Hem engegat un pla per detectar el treball no declarat i fomentar la coresponsabilitat entre empreses i persones en situació d'atur, coordinant millor la Inspecció de Treball de Catalunya i la de l'Estat. I continuem amb el procés de reforma del SOC per convertir-lo en un servei àgil i eficaç en la recerca d'ocupació i coordinar-lo amb els agents privats que intervenen en aquest camp.

Vuitè: redimensionament dels centres d'innovació, a fi que guanyin tamany i massa crítica, manteniment dels programes

d'internacionalització a través d'Acció10 adreçats a augmentar el nombre d'empreses exportadores, i realització de polítiques de competitivitat per a tots els sectors estratègics de l'economia catalana. Malgrat que les dificultats de l'economia no amainen, Catalunya segueix comptant amb sectors productius molt diversificats que milloren la productivitat i la seva posició competitiva. Alguns exemples ben evidents són la indústria agroalimentària, la gastronomia i sectors de la pagesia i de la ramaderia, la química, les empreses culturals –Catalunya és el cinquè clúster europeu en indústries culturals–, la logística, el disseny i la moda, el turisme, l'energia, l'automoció, les TIC, la biomedicina i la biotecnologia, el comerç, els serveis a les persones grans o discapacitades, les indústries esportives, el parament de la llar, el tractament de residus i les ecoempreses, l'enginyeria, alguns subsectors de la metal·lúrgia i del material de transport, i un llarg etcètera.

L'altra gran cara de l'acció del Govern, a banda de la reactivació econòmica i la creació d'ocupació, és el manteniment del nucli dur de les polítiques de benestar i cohesió social.

No els amago la preocupació del Govern, i la meua, per la pressió a la que està sotmès el nostre Estat del Benestar. Les necessitats creixen a mesura que la crisi avança, i els recursos disminueixen. És una situació enverinada, gairebé diabòlica. La podríem descriure així: Catalunya genera prou recursos amb el seu propi esforç col·lectiu per no haver de fer retallades i mantenir el seu Estat del Benestar; molts d'aquests recursos se'n van i no tornen (dèficit fiscal); els que se'ls queden no volen negociar una proposta amplament aprovada per aquest Parlament (Pacte Fiscal); ens imposen unilateralment l'objectiu de dèficit sense negociació; també ens imposen unes lleis bàsiques que consoliden drets i ens obliguen a gastar diners que s'han quedat ells prèviament; si com a conseqüència d'això fem més dèficit del que ens han imposat, apareixem com a malgastadors i les agències de qualificació ens baixen el rating; això ens tanca els mercats financers i hem d'anar a demanar diners a qui té la clau de la caixa. I quan ho fem la història acaba normalment amb alguna frase memorable de l'estil "mientras unos pagan, Catalunya pide". I si dius que això no pot continuar així,

et responen que no hi ha res a parlar i que no és moment d'empipar.

Malgrat aquest context que podríem qualificar d'inhòspit, crec que podem parlar d'una certa normalitat en el funcionament dels serveis públics del nostre país, gràcies a l'actitud responsable dels servidors públics, la molt positiva col·laboració de les corporacions locals, la gran tasca del teixit associatiu i la comprensió i la implicació de la ciutadania. La suma de tots aquests capteniments fa possible preservar l'essència de les polítiques de cohesió, sotmeses, insisteixo, a una tensió creixent que no només no es relaxarà, sinó que probablement s'intensificarà més en els propers mesos.

Analitzem, doncs, encara que sigui sintèticament, els grans temes que articulen les nostres polítiques de benestar i cohesió.

Començant per l'ensenyament, gràcies a les actituds positives que abans els comentava, s'ha pogut afrontar amb normalitat acadèmica els dos darrers inicis de curs, que han suposat un augment conjunt de prop de 50 mil nous estudiants amb una plantilla de professors que s'ha hagut de reduir.

Tothom sap que les dificultats pressupostàries han incidit de manera directa sobre el personal docent i de serveis a l'escola pública i a la concertada. Hem hagut de reduir salaris, hem hagut de prendre mesures per augmentar el nombre d'hores de docència i hem hagut de renunciar a contractar nous professors.

Però malgrat les tensions, que hi són lògicament, el sistema funciona i en algun sentit millora. Així, en aquests dos cursos hem implantat el Pla a favor de l'èxit escolar que té per objectiu reduir de manera significativa el fracàs escolar. Aquest Pla pivota essencialment sobre el reforç del Pla Impuls de la Lectura i la consolidació del suport escolar personalitat (SEP), programa mitjançant el qual es fa una detecció precoç dels alumnes amb dificultats d'aprenentatge i se'ls ofereix un reforç flexible i de durada variable, segons les necessitats.

Actualment hi ha un 26% d'alumnes d'educació infantil, especialment de P-4 i de P-5, i un 48% d'alumnes d'educació primària que reben aquest suport a l'escola pública. Com veuen, una població escolar no pas menor.

També és oportú destacar l'increment d'unitats de suport a l'educació especial, passant de 332 a 354.

Un altre dels objectius que s'adrecen a millorar l'èxit escolar i també a fomentar les carreres científico-tècniques entre els nostres joves, ha estat l'augment de les hores de matemàtiques. Per aquest motiu, a partir de l'actual curs, els alumnes de 2n i 4t d'ESO disposaran de 70 hores més de matemàtiques.

En darrer terme, hem reintroduït les avaluacions extraordinàries de setembre a l'ESO i al batxillerat, per tal de reduir el nombre d'alumnes que es veuen obligat a repetir curs. En aquest sentit, hem passat d'un 53,83% de graduats d'ESO a un 62,33%, gairebé 10 punts d'increment en un sol any. Una tendència, per tant, esperançadora.

A més, gràcies a les modificacions del procés de preinscripció i de les zones, en el curs que ha començat aquestes setmanes, un 93,2% de famílies catalanes han pogut portar els seus fills i filles al centre educatiu que havien triat com a primera opció, en el que és un procés cap a la llibertat d'elecció de centres.

L'autonomia dels centres és un altre dels aspectes que s'ha potenciat. Concretament, a partir d'aquest curs s'ha concedit als centres la possibilitat d'organitzar les classes perquè puguin oferir la jornada compactada a l'ensenyament secundari. Com a conseqüència d'aquesta possibilitat, un 71% dels centres públics que imparteixen ESO s'ha acollit a l'opció de la jornada compactada.

Un darrer comentari: malgrat disposar de menys diners, s'ha anat invertint en els centres educatius: en dos cursos els mòduls prefabricats s'han reduït en 60, xifra equivalent a les escoles noves, s'han ampliat o reformat 42 centres més i s'han fet obres de millora a 554 escoles.

Continuant per l'àmbit de la salut, hem definit un nou model assistencial adequat a cada territori, el Pla de Salut basat en les necessitats del pacient i les noves demandes i amb una àmplia participació dels propis professionals. L'horitzó del Pla és 2015.

Permetin-me que els doni alguns flaixos d'accions concretes que milloren l'atenció sanitària a Catalunya, que com tothom reconeix segueix al capdavant dels sistemes de salut de l'Estat i de bona part d'Europa.

El programa d'atenció a la cronicitat està millorant la coordinació entre l'atenció primària i l'atenció especialitzada en l'atenció a aquests pacients, reduint els reingressos i facilitant l'atenció a domicili.

La reordenació que hem fet durant el 2011 dels serveis d'atenció continuada i d'atenció urgent primària han tingut com a resultat una reducció de les urgències hospitalàries d'un 12% respecte del 2007.

Tot i que algunes intervencions programades no urgents s'endarrereixen, hem pogut accelerar les intervencions quirúrgiques en les malalties greus. Per exemple, en el cas de la cirurgia cardíaca el temps d'espera és de 2,1 mesos, per sota dels 3 mesos de garantia que fixa el Ministeri. En el cas de la cirurgia oncològica ens mantenim per sota dels 45 dies, establerts internacionalment com a estàndard de qualitat.

Vull destacar que hem reduït les llistes d'espera en el cas dels transplantaments un 6,7% i el nostre país lidera el nombre de transplantaments renals, hepàtics i cardíacs.

Les millores introduïdes en la coordinació dels dispositius sanitaris en l'aplicació del Codi Infart ha permès que la mortalitat per infart de miocardi s'hagi reduït un 3%.

S'ha posat en marxa l'Agència de Salut Pública de Catalunya, aprovada per una llei del Parlament.

S'ha aprovat un nou Pla d'Inversions en equipaments de Salut (2012-18) en base a les prioritats d'equipaments plantejades per les pròpies regions sanitàries.

S'ha creat l'Observatori d'Innovació en la Gestió de la Salut de Catalunya per compartir bones pràctiques entre centres proveïdors.

S'ha aprovat el Pla Estratègic de Recerca i Innovació (2012-15) i s'ha establert un model de finançament basat en resultats.

S'ha introduït un tiquet moderador per a l'ús responsable dels medicaments, l'anomenat euro per recepta.

S'ha potenciat l'ús dels genèrics arribant al 43,3% del consum durant el 2011.

S'ha potenciat la recepta electrònica: de cada cent receptes que s'han fet a Catalunya durant el 2011, 73 han sigut electròniques. Però ara ja són el 80 de cada cent.

D'ara endavant, caldrà seguir amb la revisió del càlcul de les llistes d'espera amb el nou model de gestió per tal de millorar la resolució i reduir-les en alguns casos, en concret, en les intervencions quirúrgiques no urgents i en les consultes externes d'oftalmologia i d'aparell locomotor.

Caldrà prioritzar el diagnòstic ràpid, especialment en el cas del càncer, a través d'un nou model de col·laboració entre l'atenció primària i l'especialitzada.

Caldrà seguir amb la línia d'aconseguir una major implicació del pacient en el coneixement de la seva malaltia, a través del programa del Pacient Expert, i de la corresponsabilització del ciutadà amb la cura de la seva salut, a través dels programes de Salut Pública.

Es podrà posar en marxa un clúster d'oncologia, l'Oncocat, conjuntament amb el Biocat.

Pel que fa a les polítiques de benestar social, abans els he comentat les xifres preocupants d'increment de la pobresa al nostre país, com a conseqüència de la greu crisi econòmica i l'atur. En aquest sentit, el Govern és molt conscient de la necessitat de mantenir les polítiques de benestar com a garant de la nostra cohesió social, tant com es pugui.

Fa només uns dies, Generalitat i entitats socials, grups parlamentaris, col·legis professionals i entitats municipalistes vam presentar el Pacte per la Lluita contra la Pobresa a Catalunya, deixant ben clar que la lluita contra la pobresa és un problema que ens afecta a tots i ens pertoca a tots sumar esforços per combatre-la. Aquest Pla s'afegeix a les accions consensuades que ja es duen a terme en la lluita contra la pobresa per un import de 427M d'euros.

Especialment cabdal és la implicació del Govern i de la societat en la lluita contra la pobresa infantil. En aquest sentit, s'han destinat recursos addicionals a la lluita contra la pobresa infantil, identificant les zones del territori amb un risc especial per a la infància i l'adolescència. També, abans que acabi l'any caldrà prioritzar la signatura del Pacte per a la Infància a Catalunya.

La forta disminució de les partides estatals per a les polítiques actives d'ocupació afecta especialment la línia d'ajuts a la contractació per a Centres Especials de Treball per a discapacitats. En aquest context, el Govern ha prioritzat absolutament el manteniment dels llocs de treball per a persones discapacitades actualment existents als Centres Especials de Treball, així com els ajuts als professionals que donen suport a les persones amb discapacitat tant als CETs com en la seva transició al treball a l'empresa ordinària.

En l'àmbit de la renda mínima d'inserció, el Govern dóna resposta a les necessitats bàsiques dels ciutadans en risc o bé en situació d'exclusió social, especialment pel que fa als desocupats que s'han quedat sense cap tipus d'ingrés per causa de la crisi econòmica actual. En aquest sentit, el SOC, en tots els programes, prioritza l'assistència de les persones sense prestacions; i potencia els programes que combinin formació i contractació per pal·liar la manca de disponibilitat econòmica. En contra del que s'ha comentat en algunes ocasions, el Govern ha pressupostat més recursos, i no pas menys, per al PIRMI que no pas els que figuraven en el Pressupost de l'any 2010.

En l'àmbit del suport a les persones dependents, el Govern ha mantingut el compromís d'avançar en el desplegament de la Llei de la Dependència, tot i la reducció de les partides del Govern estatal.

En la dotació de la Llei de la Dependència se segueix produint un desequilibri flagrant: el Govern Central posa menys recursos del que li pertoca, i en canvi la Generalitat en posa molts més. És el típic exemple de la deslleialtat institucional que impera a l'Estat: les Corts espanyoles legislen, es generen drets i expectatives per a les persones, no es posen els diners suficients, s'obliga les Autonomies a pagar la diferència, això provoca dèficit i després se'ns renya per gastar de més.

De cara al futur, s'haurà d'impulsar la Llei Catalana de l'Autonomia Personal, que ha de servir per atendre de manera personalitzada i diferenciada les persones amb dependència.

També durant els propers mesos caldrà aprovar un nou Projecte de Llei d'Accessibilitat que permetria facilitar l'autonomia de les persones amb mobilitat reduïda, gràcies als avenços tecnològics en aquest àmbit.

En relació amb el nou Pla de Suport al Tercer Sector Social, caldrà prosseguir amb l'elaboració d'una Llei del Voluntariat i amb la substitució progressiva de les subvencions per la concertació en les places del sector de la discapacitat.

En l'àmbit de la família, abans de final d'any es podrà aprovar el nou Pla Integral de suport a la família 2012-2016, amb noves mesures en l'adopció internacional a través de l'estudi de nous països d'origen i de nous models d'entitats col·laboradores d'adopció internacional.

Pel que fa a l'habitatge, el Govern ha prioritzat el manteniment d'aquestes polítiques malgrat les dificultats pressupostàries i la necessitat de fer front al deute heretat amb els promotors d'habitatge social.

Conscient del risc d'exclusió social residencial, el Govern, mitjançant Ofideute, ha signat un conveni amb CaixaBank per a l'establiment d'un procés de mediació per a les persones amb dificultats per al pagament dels préstecs o crèdits hipotecaris de l'habitatge principal, previ a l'inici del procediment judicial d'execució hipotecària.

S'està treballant per tal de poder estendre aquest model de mediació a la resta d'entitats financeres que operen a Catalunya. Per altra banda, s'està treballant en un acord amb aquelles entitats que tenen estoc d'habitatge per tal que el posin a disposició de l'Administració per poder-lo destinar a lloguer social.

Hem aconseguit posar a disposició dels ciutadans més de tres mil habitatges públics que estaven buits quan vàrem accedir al Govern, i seguirem amb la nostra política d'incentivació del lloguer a través de la intermediació de la Xarxa de Mediació per al Lloguer Social, que durant el 2011 ha mediat en el lloguer de més de tres mil habitatges.

En l'àmbit de la seguretat, el Govern ha aprovat el Pla de Seguretat de Catalunya, que ha suposat la modificació de l'organització policial, potenciant la creació d'unitats especialitzades i programes operatius específics i aconseguint una reducció dels índex de delinqüència a Catalunya i de la població reclusa.

El Pla de Seguretat també impulsa la construcció del sistema únic de policia fonamentat en els cossos de mossos d'esquadra i en els de la policies locals, sistema que requerirà una nova llei de policia de Catalunya.

Les polítiques de seguretat del Govern s'han dirigit i es dirigiran a garantir l'ordre públic i la convivència ciutadana com a garant del nostre model de cohesió social. En aquest sentit, s'està elaborant un Projecte de Llei sobre l'ús de l'Espai Públic on s'estableixin unes normes clares i conegudes de convivència cívica als espais compartits pel conjunt de la ciutadania.

Pel que fa a la prevenció i extinció d'incendis caldrà implantar un nou model de gestió de regió única i un nou projecte tecnològic per millorar la gestió de l'activitat dels nostres professionals i voluntaris, especialment en l'àmbit de la prevenció.

Tenint en compte les condicions especialment dures que s'han viscut aquests darrers mesos, amb molta sequera i temperatures molt altes, crec que tots plegats podem enorgullir-nos de disposar d'uns cossos de bombers i d'agents rurals, integrats per bons

professionals, que junt amb bombers voluntaris i agrupacions de defensa forestal ofereixen a la ciutadania uns nivells de qualitat i d'intervenció dignes dels països més avançats del món. I això en un moment en què les enormes dificultats pressupostàries no permeten invertir el que caldria.

I finalment en l'àmbit cultural hem reforçat el teixit cultural del país. Hem renovat i simplificat l'estructura cultural pública, hem reforçat la nostra cooperació amb tots els sectors culturals. Hem reforçat la visibilitat del nostre patrimoni museístic i monumental. Hem recolzat la cultura tradicional, un dels nostres grans actius de cohesió social en el territori. Hem internacionalitzat la nostra producció cultural. Hem preparat estratègicament el nostre futur cultural posant les bases d'un acord nacional que també vostès han ajudat a elaborar.

Entro a la part final de la meva darrera intervenció com a president de la Generalitat en aquesta legislatura, enllaçant amb les reflexions que els adreçava a l'inici de la sessió.

En el meu discurs d'investidura, el desembre del 2010, vaig parlar de la transició nacional que Catalunya havia de dur a terme. I vaig afegir-hi, sense límits. Un concepte que després he repetit en diverses ocasions. La meva tesi era, i segueix essent, que de la mateixa manera que Espanya havia fet la seva transició cap a la democràcia a finals dels anys setanta i principis dels vuitanta, a Catalunya li convenia realitzar la seva pròpia transició basada en el dret a decidir.

Val a dir que la formació política que represento, junt amb altres formacions polítiques catalanes, havia treballat durant un llarg període de més de tres dècades, de manera constant i lleial, per fer d'Espanya un Estat democràtic, europeu, pròsper, benestant i modern. I crec que en bona part s'ha aconseguit.

Ho havíem fet també amb l'esperança, fins i tot la confiança, que una Espanya així, dotada d'una Constitució oberta i flexible, superaria els seus dimonis atàvics i permetria que Catalunya anés desenvolupant el seu autogovern, la seva identitat i el seu model de societat d'una manera natural i progressiva.

La majoria absoluta del PP entre els anys 2000 i 2004 ja va donar símptomes clars que les coses no anaven per aquest camí. Just després, el procés de l'Estatut del 2006 es va convertir en un autèntic calvari; els vells dimonis de l'anticatalanisme treien de nou el cap per tot arreu. Els errors catalans, que varen existir, eren ràpidament magnificats i a Espanya es presumia d'haver aplicat el "cepillo" sense cap mena de pudor. Quatre anys després, el Tribunal Constitucional, després de mesos i mesos d'espectacle denigrant amb acusacions, recusacions, mandats caducats i baralles internes amb transcendència pública, donava el cop de destralt definitiu a un Estatut que havia sigut refrendat pel poble de Catalunya. A banda del contingut de la sentència, ja de per si demolidor en aspectes cabdals, s'hi afegia la corresponent humiliació.

La reacció del poble català no es va fer esperar. Una gran manifestació, sota el lema "Som una nació, nosaltres decidim", va omplir els carrers del centre de Barcelona el 10 de juliol del 2010. Aquella Constitució, que tants catalans havíem votat, defensat i desenvolupat, deixava de ser un espai obert en el que els anhels del poble català podien desplegar les seves ales, per convertir-se en una gàbia dissenyada per domesticar les nostres aspiracions.

Vaig dir a Madrid i repeteixo avui que, situat en aquest context i després de la manifestació massiva de la Diada, el cop de porta al Pacte Fiscal proposat per aquest Parlament ha representat perdre una oportunitat històrica.

És cert que el president Rajoy em va dir que portés el Pacte Fiscal a les Corts, concretament al Congrés. Tan cert com que la meua resposta va ser que no, perquè no estava disposat a passar per un nou via crucis i una nova humiliació. Aquest cop no votarà el Congrés, aquest cop votarà el poble de Catalunya.

Sé que aquests darrers dies hi ha hagut especulacions sobre si calia convocar eleccions o no. Com volen que no hi hagi eleccions després de la manifestació de l'11 de setembre? Tothom sap que hi ha un abans i un després de la manifestació. Tal com he dit al començament de la meua intervenció, la veu del carrer s'ha de convertir en la veu de les urnes, perquè és l'única manera de saber

si els que no van anar a la manifestació estan tots en contra del que allà es deia, i si els que hi varen anar hi estan tots a favor. Aquesta és la grandesa de la democràcia: quan es viuen situacions excepcionals, que poden tenir una fonda dimensió històrica, cal sotmetre's al veredict de la població, que amb el seu vot ha de decidir quins camins cal emprendre en el futur. El Parlament i el Govern que surtin d'aquestes eleccions seran els dipositaris del mandat que expressin els ciutadans a les urnes.

Aquest Parlament ha votat en més d'una ocasió que Catalunya té dret a l'autodeterminació. Ha arribat l'hora d'exercir aquest dret. De manera democràtica, pacífica i constructiva. No cal buscar-se enemics exteriors; només cal fixar-nos en la nostra força interior com a poble i com a nació.

Ens avala una història mil·lenària: ens avala, com deia Pau Casals davant de les Nacions Unides, ser una de les democràcies més antigues d'Europa, sinó la més antiga; ens avala la pervivència d'una institució, la Generalitat, que enfonsa les seves arrels en l'Edat Mitjana i que va ser reinstaurada abans de la Constitució Espanyola; ens avala una identitat forjada al llarg dels segles i sedimentada en la cultura i no pas en la raça o en la ètnia, i precisament perquè la nostra identitat és cultural no pot ser mai agressiva ni excloent; ens avala l'estima i el compromís amb una llengua que ha sobreviscut a insurreccions, cops militars, guerres, dictadures i lleis que la varen intentar silenciar per sempre sense haver-ho mai aconseguit del tot; ens avala la nostra identificació amb Europa, fins al punt que podem dir que nosaltres no estem a Europa, sinó que som Europa; i per sobre de tot això, que no és poc, ens avala la nostra voluntat de ser. Volem respecte pel que som, i no haver-lo de demanar cada dia ni haver-nos de justificar per ser el que som.

Volem els mateixos instruments que tenen les altres nacions per preservar la nostra personalitat col·lectiva i desenvolupar un projecte propi de país i de societat.

Catalunya és un país de diàleg i de pacte. Però no és un país mesell. Que no es confongui una actitud que busca l'acord i una mentalitat basada en què parlant la gent s'entén, amb una actitud

amorfa i acomodada a qualsevol circumstància. Podem ser amics de tothom, i ho hem demostrat gairebé sempre, però no a canvi de deixar de ser catalans. No a canvi de diluir la nostra personalitat. No a canvi de renunciar a un projecte col·lectiu al servei dels set milions i mig de ciutadans d'aquest país.

El camí que Catalunya es disposa a seguir estarà ple d'entrebancs. Hi haurà difamacions, provocacions i amenaces de tot tipus. Es dirà que Catalunya va cap al precipici i s'intentarà utilitzar la llengua i l'origen geogràfic de les persones per enfrontar-les entre elles. Els que tinguin aquesta temptació farien bé de recordar que el castellà també és patrimoni de Catalunya, com el català ho hauria de ser d'Espanya. I a més, un patrimoni estimat. I també haurien de recordar que dividir un poble com Catalunya per l'origen de les persones seria una autèntica aberració, perquè l'ànima de Catalunya s'alimenta de la barreja de persones de procedències ben diverses.

En els propers temps, a Catalunya li caldrà construir grans majories, tenir molta voluntat i molta capacitat de resistència. Ho hem demostrat en moltes ocasions al llarg de la nostra història col·lectiva, sense anar més lluny avui fa 50 anys de les riuades del Vallès. Aquell cop dur va ser superat gràcies a la solidaritat dels catalans.

Ho vaig dir fa uns dies, ho repeteixo avui: res serà fàcil, però tot és possible.

Que el poble català decideixi lliurement el seu camí de futur, el seu horitzó: heus aquí el perquè de les eleccions. Sotmetem-nos, tots plegats, a la seva voluntat. Acatem, tots plegats, el seu veredict.

Tots sabem, tots som conscients que el Parlament que surti de les urnes haurà de fer front a una missió històrica, probablement la més complexa i transcendent dels darrers tres-cents anys. També la més arriscada, la que hi tenim més a guanyar, o més a perdre.

Precisament la transcendència del moment que estem vivint com a país, i la magnitud de les decisions a prendre, aconsella que

escoltem bé la veu del poble al que representem i posem a les seves mans la decisió sobre el futur de la nació.

Sé que unes eleccions són gairebé sempre un escenari que alimenta la confrontació partidista. És inevitable que sigui així, tanmateix no hauríem de perdre de vista que els temps que properament viurem necessitaran, gairebé exigiran, un elevat sentit d'estat i de país i altes dosis de generositat, fins i tot personal.

Aquests darrers dies he meditat molt de quina manera podia jo contribuir com a president del país a amortir el soroll que provoca la confrontació partidista d'un esdeveniment. He reflexionat a fons sobre la generositat i el sentit de país que a mi, més que a ningú, em pertoca demostrar i practicar.

En aquest sentit, els anuncio que un cop Catalunya hagi assolit els objectius nacionals que el poble català decideixi, jo no em tornaré a presentar a unes eleccions a la presidència de la Generalitat i espero, desitjo i confio, que aquests objectius s'assoleixin en la propera legislatura, millor en una que en dues si és possible.

Com comprendran no es tracta d'una decisió fàcil, de fet, és una decisió estrictament personal pensada estrictament en clau de país.

El motiu de la meua decisió és fàcil d'entendre: encarar un procés d'autodeterminació requereix que el president que l'hagi de liderar tingui una força especial que només li pot donar el poble en unes eleccions. Si en les properes setmanes he de reclamar aquesta força especial, no vull que ningú pugui pensar que la demano a major glòria o a major conveniència de CIU. Prefereixo que des del primer moment les regles del joc siguin clares, neutres i transparents.

Aquestes eleccions no es convoquen per ajudar una persona o una formació política a perpetuar-se en el poder com s'ha insinuat, es convoquen perquè el conjunt de la població catalana decideixi de forma democràtica, pacífica, cívica i convivencial quin ha de ser el seu futur com a nació.

Moltes gràcies